

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 601-01-2/2020/12
Ljubljana, 3. 12. 2020

EPA 1441-VIII

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20) sprejela

P o r o č i l o

k Predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-G) - skrajšani postopek

Komisija Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport je na 29. seji 3. 12. 2020 obravnavala Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o vrtcih (ZVrt-G) - skrajšani postopek, ki ga je predložila Vlada Republika Slovenija.

Komisija predlog zakona **podpira**.

Novela zakona prinaša nekaj novosti, s katerimi naj bi se izboljšalo uresničevanje veljavnega zakona s strani različnih izvajalcev, in opredeljuje učinkovite ukrepe za vzpostavitev zakonitega stanja. Predlog tako prepoveduje opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje in varstva otrok tistim fizičnim in pravnim osebam, ki niso vpisane v razvid izvajalcev javno veljavnih programov ali v register varuhov predšolskih otrok, opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje in varstva otrok, in določajo stroge sankcije za kršitev te prepovedi. S zakonom se omogoča razmejitev med dejavnostjo predšolske vzgoje in dejavnostjo varstva otrok ter drugimi storitvami, ki so namenjene predšolskim otrokom, vendar njihov osnovni namen ni varstvo predšolskih otrok (npr. animacije, organiziranje rojstnodnevnih zabav).

Zakon dograjuje institut varuha predšolskih otrok na domu z rešitvami, ki določajo pravila za nadomeščanje odsotnega varuha tako za krajšo kot tudi daljšo odsotnost. Varuh mora imeti na vidnem mestu objavljeno odločbo o vpisu v register, zakon mu določa obveznost varuha, da ima s starši otrok sklenjene pisne pogodbe in da vodi evidenco otrok, ki jih varuje na domu.

V zakon se tudi vnaša zaveza iz koalicijske pogodbe glede ponovnega uvajanja brezplačnega vrtca za drugega otroka, ki je hkrati s starejšim sorojencem v vrtcu. Vrtec za tretjega otroka iz iste družine, ki je hkrati v vrtcu s starejšima, je za starše brezplačen. Na novo pa zakon pravico do brezplačnega vrtca širi na družine, ki imajo tri ali več otrok tako, da je tretji in vsak nadaljnji otrok upravičen do brezplačnega vrtca, ne glede na to, ali je še kateri otrok v vrtcu ali ne.

Predlog zakona prinaša še redakcijsko uskladitev določil Zakona o vrtcih z določbami Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami.

Komisija se je seznanila tudi s stališči Skupnosti vrtcev Slovenije, ki zakon podpira, ker ureja nekatera bistvena vprašanja, ki so se v preteklosti izkazala za problematična. Obenem pa izpostavljajo nekaj vprašanj, ki jih trenutni zakon ne naslavlja. Med njimi je nujna takšna ureditev, da imajo občine možnost odločanja, kako bodo razporejale sredstva javnim vrtcem ob hkratnem zagotavljanju zasebnih vrtcev. V praksi se pojavlja problem, ko mora občina financirati zasebne vrtce, čeprav so v javnih vrtcih prosta mesta. Ob tem je izpostavila velik pomen organiziranja mreže javnih vrtcev, ki zaradi visokih strokovnih standardov omogočajo kakovostno vzgojo. Posebna skrb je v tej mreži namenjena vzgoji otrok s posebnimi potrebami, ki je z vidika zahtevnosti in dostopnosti še najbolj občutljivo področje, ter tudi otrokom priseljencev.

Ob podpori namenu po večji vključitvi otrok v javne vrtce z uvedbo brezplačnega vrtca za drugega otroka se pojavi vprašanje, kako zagotoviti dovolj prostih mest za kakovostno vzgojo vseh otrok, upoštevajoč Pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca. Pravilnik v 19. členu določa, da se na otroka zagotovi praviloma 4 m², vendar ne manj kot 3 m² notranje igralne površine, osnova za izračun igralne površine pa je 22 otrok na oddelek. Odstopanje od teh normativov je omogočeno do 1. 9. 2023, v tem režimu naj bi bilo 72 občin. Številne občine pa se že zdaj soočajo s povečanim vpisom otrok v vrtce, tudi zaradi vedno večjega priseljevanja družin. Zato občine pogosto ne morejo zagotoviti dovolj prostih mest v javnih vrtcih glede na standarde.

Predstavnica skupnosti vrtcev je še opozorila na velik porast vrtcev ob osnovnih šolah. Zaskrbljujoče je, da je le 108 samostojnih vrtcev oz. 24 %, vrtcev v sklopu osnovne šole pa kar 50 %, 26 % je zasebnih vrtcev. Po 44. členu Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja se samostojni vrtec lahko ustanovi, če je organiziranih vsaj 20 oddelkov. V praksi pa je v vrtcih ob osnovnih šolah pogosto več kot 20 oddelkov. Zato se postavlja vprašanje, kako država razume razvoj predšolske vzgoje v Sloveniji, saj je pedagoško vodenje vrtca povsem drugačno od vodenja šole, zato se v praksi pojavljajo različne težave oz. odstopanja od teh pedagoških standardov.

Predstavniki Komisije za lokalno samoupravo in lokalni razvoj je predstavil mnenje komisije, ki je predlog zakona obravnavala kot zainteresirana komisija. Komisija predlog zakona podpira, pri tem pa v luči opozoril reprezentativnih združenj občin poudarja nujnost čimprejšnje ureditve problematike ustanavljanja in financiranja zasebnih vrtcev. Zagotavljanje vključevanja otrok v javno mrežo vrtcev je prednostna naloga, zato se pojavlja vprašanje, ali je obvezno sofinanciranje zasebnih vrtcev s strani občin sploh smiselno. Še posebej je pri tem problematično, če imajo vrtci, ki izvajajo javno službo (ali imajo koncesijo), dovolj prostih mest za vse otroke. Komisija podpira predlog reprezentativnih združenj občin, da se 34. člen Zakona o vrtcih spremeni na način, da lahko občine vplivajo na ustanavljanje tistih zasebnih vrtcev, ki pričakujejo sofinanciranje občin, ter lahko tudi zavrnejo financiranje zasebnega vrtca, če je v javnem vrtcu na njihovem območju dovolj prostih mest za vse otroke. Tak predlog zagotavlja, da občina na svojem območju vpliva na oblikovanje mreže vrtcev, ki jih (so)financira. Glede povečevanja stroškov občin zaradi zagotavljanja višjih stroškov za nudenje dodatne strokovne pomoči otrokom s posebnimi potrebami, ki so vključeni v redne oddelke javnih vrtcev, komisija opozarja, da so stroški vezani tako na zagotavljanje posebne skrbi in drugačnega pristopa pri vzgoji otrok s posebnimi

potrebami kot na zagotavljanje dodatnega prostora. V zvezi s prakso v nekaterih občinah, kjer skušajo zmanjšati stroške za te namene tudi z zagotavljanjem strokovne pomoči prek mehanizma javnih del, komisija opozarja, da tak način zagotavljanja dodatne strokovne pomoči ni primeren. Komisija opozarja, da je treba v okviru zakonodajnega urejanja področja predšolske vzgoje nujno nasloviti tudi vprašanje virov financiranja za dodatno zaposlovanje računalničarjev ter napredovanja zaposlenih v vrtcih.

* * *

Komisija se je strinjala z opozorili predstavnice Skupnosti vrtcev Slovenije in Komisije za lokalno samoupravo in lokalni razvoj. S podporo povečevanja vključevanje drugega otroka pod ugodnejšimi pogoji se povečuje prostorska stiska v vrtcih. Država bi ta problem morala obravnavati dolgoročno in kompleksno v povezi s sistemom organiziranosti mreže javnih vrtcev, občinam pa podeliti več pristojnosti pri ustanavljanju in financiranju vrtcev oz. organizaciji mreže vrtcev na svojem območju. Ob tem se postavlja smiselnost financiranja zasebnih vrtcev, če javni vrtci niso polno zasedeni. Komisija je izpostavila, da glede prostorskih normativov Slovenija zaostaja za primerljivimi državami, po kakovosti strokovnih vzgojnih standardov pa se uvršča v sam vrh. Tudi mednarodne raziskave OECD kažejo, da slovenski vrtci opravljajo zelo pomembno nalogo, saj z vključevanjem otrok iz vseh socialnih in kulturnih okolij otrokom omogočajo enako temeljno izhodišče za nadaljevanje izobraževanja. Pomembnost vključevanja čim večjega števila otrok v vrtce ter stiki otrok z vrstniki je pomembno tudi z vidika njihovega kognitivnega in socialnega razvoja.

Komisija se je zavzela, da bi pristojno ministrstvo nadaljevalo s pripravo zakonskih sprememb glede izpostavljenih vprašanj in odpravilo anomalije ter že v prehodno obravnavo vključilo vse relevantne deležnike od strokovnih združenj, skupnosti občin do reprezentativnih sindikatov itd. V predšolsko dejavnost je vključenih 90.000 otrok, ki večino dneva preživijo v vrtcih, zato je še kako pomembno, da se zagotovijo kakovostni strokovni in tehnični pogoji za kakovostno izvajanje vzgojnih programov.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Branimir Štrukelj.

Predsednik
Branimir Štrukelj, l.r.